Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Beretning

om det kongelige Theaters Virksomhed i Theateraaret 1878—79.

Forestillingernes Antal har været 265, hvoriblandt 2 for Theatrets Alderdomsforsørgelsesfond, 1 for kongelig Skuespiller Wiehe og 1 for kongelig Skuespillerinde Fru Levinsohn ved deres Afgang fra Theatret samt 1 for Forfatteren Pastor Hostrup. Den Forestilling, der sædvanlig gives efter Sæsonens Slutning til Indtægt for Ballettens private Pensionsfond, er i Aar udsat til August Maaned. Fradrages de nævnte 5 Forestillinger, bliver der tilbage, som opførte til Indtægt for Theatret, 260 Forestillinger, nemlig 50 uden og 210 med Abonnement. Med Undtagelse af Nytaarsaften og Christi Himmelfartsdag samt Lørdag den 21de December og Onsdag den 26de Marts er der i Sæsonen spillet paa alle Aftener, hvor det efter Helligdagsloven er tilladt at opføre Skuespil.

Antallet af givne Stykker er 52, hvoriblandt 26 originale, foruden 11 Balletter, 3 Danse- og 2 musikalske Divertissementer.

Med Hensyn paa Digtarterne var Forholdet saaledes:

A.	De 26 originale.	Tragedie og alvorligt Drama	10
		Komedie og Lystspil	9
		Opera og Syngestykke	3
		Vaudeville	4
			26
B.	De 26 fremmede.	Tragedie og alvorligt Drama	3
		Komedie og Lystspil	10
		Opera og Syngestykke	13
			26

Med Hensyn paa Forfattere og Komponister var Forholdet følgende:

A. De originale Stykker:

I. Forfattere.	Af Holberg	3	Stykker.
	— Oehlenschläger	2	—
	— J. L. Heiberg	2	—
	— H. Hertz	2	—
	— H. P. Holst	1	—
	— Hostrup	2	—
	— Molbech	1	—
	— Bahnson	1	—
	— S. Bauditz	1	—
	— Bjørnson	2	—
	— Ibsen	1	—
	— Kjelland	1	—
	— Fru Thoresen	1	—
	— Anonyme	3	—

II.	Komponister.	Af Du Puy	1 Stykke.
		— Kuhlau	1 —
		— P. Heise	1 —

B. De fremmede Stykker:

I.	Forfattere.	Af Molière	1 Stykke.
		— Marivaux	1 —
		— Picard m. Fl.	1 —
		— Bayard	1 —
		— de Forge m. Fl.	1 —
		— Legouvé og Labiche	1 —
		— Barière	1 —
		— Mme E. de Girardin	1 —
		— Augier	2 —
		— Theuriet	1 —
		— Shakespeare	2 —
II.	Komponister.	Af Mozart	2 Stykker.
		— Weber	1 —
		— Marschner	1 —
		— Flotow	1 —
		— Wagner	1 —
		— Adam	1 —
		— Gounod	1 —
		— Delibes	1 —
		— Massé	1 —
		— Rossini	2 —
		— Donizetti	1 —

De ny Stykker, det er de, som første Gang ere opførte i dette Theateraar, vare:

Erik den Fjortende,
Mands Mod,
Inden Døre,
Vaarluft,
Et Solglimt,
Et ungt Menneske,
Kjærlighed og Lykketræf,
Græshoppen og Myrerne,
Det gamle Hus,
Familien Fourchambault,
Gift,
En Skjærsommernatsdrøm,
Drot og Marsk,
Jeannettes Bryllup,
samt af Balleter: I Karnevalstiden.
} 15 Nyheder.

Ældre, tildels i flere Aar henlagte Stykker, som gaves i ny Indstudering, vare:

	Røverborgen,	sidst opført i 1860,	12.
	Alferne,	— 1872,	
	Farinelli,	— 1873,	
	Kjøbmanden i Venedig,	— 1874,	
	Barselstuen,	— 1875,	
	Fruentimmerskolen,	— 1875,	
	Gjenboerne,	— 1876,	
	Postillonen i Longjumeau,	— 1876,	
	Lady Tartuffe,	— 1877,	
	Faust,	— 1878,	
og desuden	Balletterne:		
	Pontemolle,	— 1876,	
	Konservatoriet,	— 1877,	

Følgende Oversigt viser, hvorofte ethvert Stykke har været opført i Theateraaret:

Ambrosius	29	Gange.
Farinelli	17	—
En Skjærsommernatsdrøm	16	—
Familien Fourchambault	14	—
Inden Døre	14	—
Alferne	11	—
Kjærlighed og Lykketræf	11	—
Drot og Marsk	11	—
Et Kompagniskab	10	—
Intriguerne	9	—
Kjøbmanden i Venedig	8	—
Mands Mod	8	—
Vaarluft	8	—
Pontemolle	8	—
Erik den Fjortende	7	—
Gjenboerne	7	—
De Nygifte	7	—
Sparekassen	7	—
Et Solglimt	7	—
De Usynlige	7	—
Græshoppen og Myrerne	6	—
Kongen har sagt det	6	—
Martha	6	—
Røverborgen	6	—
Tryllefløjten	6	—
A-ing-fo-hi	5	—
Barselstuen	5	—
Gift	5	—
Det gamle Hus	5	—
Lady Tartuffe	5	—
Et ungt Menneske	5	—
Don Juan	5	—

Jeannettes Bryllup	5 Gange.
Postillonen i Longjumeau	5 —
Ungdom og Galskab	5 —
Bakkusfesten	5 —
I Karnevalstiden	5 —
Kermessen i Brügge	5 —
Skikkelige Folk	4 —
Tannhäuser	4 —
Fjernt fra Danmark	4 —
Konservatoriet	4 —
Erasmus Montanus	3 —
Fruentimmerskolen	3 —
Samfundets Støtter	3 —
Faust	3 —
Blomsterfesten i Genzano	3 —
Fra Siberien til Moskou	3 —
La Ventana	3 —
Eftersommer	2 —
De Fattiges Dyrehave	2 —
Kong Salomon og Jørgen Hattemager	2 —
De to Armringe	2 —
Hans Heiling	2 —
Jægerbruden	2 —
Wilhelm Tell	2 —
Valkyrien	2 —
Valdemar	2 —
Embedsiver	1 —
Hakon Jarl (3. og 4. Akt)	1 —
Mellem Slagene	1 —
Barberen i Sevilla	1 —
Regimentets Datter	1 —

I det Hele er der opført:

36 Skuespil tilsammen	257 Gange.
16 Operaer og Syngestykker	70 —
11 Balletter	44 —

Af de opførte 52 Stykker ere, som ovenfor anført, de 26 originale og udgjøre altsaa 50 pCt. (ifjor var Forholdet 46,4 pCt.; iforfjor 38,6 pCt.). Tager man kun Hensyn til de opførte Skuespil, da Operaerne ifølge Sagens Natur for Størstedelen maa være af fremmed Oprindelse, ere 63,9 pCt. originale (ifjor 63,2 pCt.; iforfjor 52,6 pCt.).

Prøver.

Af fuldstændige Prøver, Arrangementsprøverne indbefattede, har der været afholdt (paa Scenen eller i Koncertsalen):

Skuespil 190
Opera 44
Ballet 27
— 261

Af Scene- og delvise Prøver:

Skuespil 34
Opera 26
Ballet 6
— 66

Af Dekorationsprøver 18
Af Musikprøver 13
— 358

Desuden har der været afholdt:

Af Oplæsninger 13
Af Klaverprøver 83
Af Prøver i Koncertsalen (dels Skuespil- dels Operaprøver) 8

Fremdeles paa Balletskolen:

Af Prøver 57
Af Sceneprøver 45
— 102

— 564

Den samlede Sum af Prøver udgjør:

Skuespil 263
Opera 163
Ballet 137
— 564

Foruden de ovennævnte har der været afholdt forskjellige ikke paa Prøvelisten anførte Prøver, navnlig Klaverprøver. Korprøvernes Antal kan ikke angives.

Doubleringer.

18 Roller have været doublerede af 14 Personer.

Skuespilelever.

Af disse ere 10 optraadte i 24 forskjellige Roller.

Debut'er.

Af Debutanter have 4 havt deres første Debut i afvigte Sæson, nemlig: Frøken Nanna Rosenstand, Frøken Ida Berthelsen, Hr. Arnold Walbom og Hr. Aage Foss. Desuden ere Frøken Lønborg og Frøken Lange første Gavg optraadte i et Par mindre Roller.

Sygemeldinger.

Disse have 63 Gange foraarsaget Forandring i det ugentlig fastsatte Repertoire. 17 Gange har Forestillingsforandringen fundet Sted samme Dag (rød Plakat). Det største Antal Sygemeldte paa 1 Dag var 5.

Afgang blandt Personalet.

Ved Udgangen af Theateraaret er kongelig Skuespiller V. Wiehe og kongelig Skuespillerinde, Fru Levinsohn, født Andersen, og fra 1ste September Skuespillerinde, Frøken Thorning, afgaaede. I Sæsonen ere Balletdanserinde, Frøken Virgenie Monti og Reservesufflør Kørner afgaaede ved Døden. Fra 1ste November er Kapelmusikus, Fløjtenist C. J. Andersen afgaaet.

Aspiranter.

Af disse har der meldt sig 23, hvoraf 5 ere antagne paa Prøve.

Ny Ansættelser i Kapellet.

Efter afholdt Konkurrence, til hvilken der meldte sig 4 Musikere, blev Hr. Viggo Andersen fra 1ste November antagen som Fløjtenist i Kapellet.

Fremmede Kunstnere.

Ved 2 Forestillinger er Violinisten, Hr. Pablo de Sarasate optraadt.

Indsendte Stykker.

Der har i Theateraaret været indsendt 92 Stykker til Bedømmelse. Af disse ere 12 antagne til Opførelse. Desuden har der været indsendt 2 Balletter, af hvilke den ene med original Musik er antagen.

Den pekuniære Status.

Theatrets samlede Indtægt beløber sig til..	723,477 Kr. 97 Ø.
dets Udgift til..	779,050 — 30 —
altsaa fremkommer der en Underbalance..............................	55,572 Kr. 33 Ø.

Af den samlede Indtægt udgjør Forestillingsindtægterne 681,727 Kr., hvilket giver i Gjennemsnit 2,622 Kr. 2 Ø. for hver Forestilling.

Betragtes (med Fradrag af 2 Forestillinger, ved hvilke Hr. Sarasate optraadte), Forestillingsindtægterne i Forhold til Skuespilarterne, har Gjennemsnitsindtægten været:

for Skuespil..................................	2,840 Kr. 14 Ø.
for Opera..................................	2,540 — 13 —
for Forestillinger, hvori Ballet,..................	2,118 — 2 —

I det nu sluttede Theateraar, i hvilket der ikke, som hidtil, er modtaget noget Tilskud af Statskassen, er der første Gang, siden det ny Theater blev bygget, betalt Afdrag paa og Renter af Byggegjælden til Sorø med i alt 56,181 Kr. 20 Ø. Naar denne Sum, der ikke vedrører Theatrets Drift, trækkes fra den ovennævnte Underbalance af 55,572 Kr. 33 Ø., viser det udkomne Beløb, at selve Driften for 1878—79 har givet et Overskud af 608 Kr. 87 Ø.

I de tre foregaaende Theateraar var Resultatet af Driften:

i 1875—76	÷ 54,596 Kr. 59 Ø.
i 1876—77	+ 37,614 — 53 —
i 1877—78	+ 61,485 — 61 —

Vil man foretage en Sammenligning mellem disse Theateraar og det her omhandlede, maa det Tilskud af 60,000 Kr., som Theatret i de nævnte Aar har modtaget af Statskassen, drages fra de anførte Summer, og man faar da, at Theatrets Drift, Betingelserne stillede lige, har givet:

i 1875—76	÷ 114,596 Kr. 59 Ø.
i 1876—77	÷ 22,385 — 47 —
i 1877—78	+ 1,485 — 61 —
og, som ovenfor nævnt, i 1878—79	+ 608 — 87 —

Det er oftere omtalt, at Theatret i 1875—76 (det andet Aar efter det ny Theaters Bygning) virkede under saa særdeles vanskelige Forhold, at det nødvendigvis maatte faa stor Indflydelse paa dets Udgifts-Side. Dette exceptionelle Aar bør man derfor holde ude af Betragtning.

Ser man da paa de 3 sidste Theateraar, synes det ved første Øjekast, som om Theatret nu var kommen paa det Punkt, hvor det omtrent vil kunne bære sig selv. Denne Slutning vilde dog være forhastet. Theatret vil efter al Rimelighed i Længden behøve et aarligt Tilskud af omtrent 30,000 Kr. Dette skal dog ikke her nærmere begrundes, da man derved vilde komme ind paa forskjellige Details, der ikke vilde være paa deres Plads i denne Beretning.

At Theatret fremtidig vil kunne komme igjennem med et aarligt Beløb af c. 30,000 Kr., synes imidlertid at maatte kunne tilfredsstille selv strenge Fordringer, naar det erindres, dels at Theatret i de foregaaende 28 Aar har oppebaaret i Tilskud:

i de 17 Aar fra 1850—51 til 1866—67 i Gjennemsnit aarlig	127,152 Kr. 60 Ø.
— 7 — 1867—68 til 1873—74 —	111,525 — 54 —
— 1 — 1874—75	76,000 — » —
— 3 — 1875—76 til 1877—78 aarlig	60,000 — » —

dels at dets Personale før var pensionsberettiget af Statskassen, medens Theatret nu maa betale et betydeligt Beløb aarlig til „Alderdomsforsørgelsesfonden" (for 1878—79 = 25,708 Kr. 70 Ø.).

Den Driftskapital, der, navnlig af Hensyn til de Maaneder, hvori der ikke spilles, er nødvendig for Theatret, udgjorde for det her omhandlede Aar 98,544 Kr. 15 Ø., nemlig Kassebeholdning fra 1877—78 = 58,544 Kr. 15 Ø. (hvorunder Overskud ved Udgangen af Theateraaret 1877—78 = 44,503 Kr. 55 Ø.) og Forskud fra Statskassen 40,000 Kr.

I Theateraaret 1877—78 udgjorde Driftskapitalen (nemlig Kassebeholdning 2,130 Kr. 69 Ø. + 81,000 Kr. Laan fra Sorø Akademi).	83,130 Kr. 69 Ø.
og i Theateraaret 1876—77 (nemlig Kassebeholdning 30,189 Kr. 13 Ø. + 85,000 Kr. Laan fra Sorø Akademi).	115,189 — 13 —

Det nævnte Overskud ved Udgangen af Theateraaret 1877—78, 44,503 Kr. 55 Ø., er i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 16de Juni d. A. indbetalt til Sorø Akademi som Afdrag paa Theatrets Byggegjæld.

Endelig bør det her nævnes med særdeles Paaskjønnelse, at sidstnævnte Gjæld ved Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1878—79 er overtaget af Statskassen og af denne betalt til Sorø Akademi.

Med Ministeriets Bemyndigelse har der under Rigsdagens Samling været stillet 25 Billetter til 1ste Parket hver Spilleaften til Raadighed for dens Medlemmer.

I Anledning af denne Foranstaltning er ved Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1878—79 den kalkulerede Forestillingsindtægt for Theateraaret nedsat med 1,500 Kr.

Ved Theatrets Læseskole er der afholdt Examen i Maj Maaned; den gav ligesom ifjor et tilfredsstillende Resultat. Et paa Finanslovforslaget for 1879—80 optaget Beløb til at skaffe Skolen bedre Lokale blev desværre negtet af Rigsdagen.

Efter Anmodning af Kjøbenhavns Magistrat er det blevet tilladt fra Begyndelsen af forrige Maaned at benytte Theatrets Loggia til Udførelse af offentlig Musik i Sommermaanederne.

Fallesen.